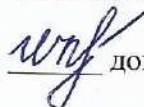

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра педагогіки, психології й освітнього менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
педагогіки, психології й
освітнього менеджменту

 доц. Корольова І.І.

«4» вересня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.2.4. «Педагогіка»

Галузь знань 03 гуманітарні науки

Спеціальність 035.01 Філологія (українська мова і література)

факультет української філології та журналістики

2017– 2018 навчальний рік

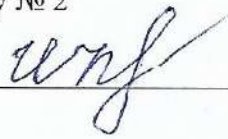
Робоча програма з дисципліни «Педагогіка» для студентів спеціальності 035.01 Філологія (українська мова і література),

Розробники: Корольова І.І., доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту

Протокол від «4» вересня 2017 року № 2

Завідувач кафедри

(доц. Корольова І.І.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03-гуманітарні науки	За вибором	
	Спеціальність: 035.01 Філологія (українська мова та література), 014.03 Середня освіта (Історія), 014.01 Середня освіта (українська мова та література).		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2 - й	2 - й
		семестр	
Загальна кількість годин – 120		3 - й	3 - й
		Лекції	
		24 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72 год.	112 год.
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,23	СВО: бакалавр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,66

для заочної форми навчання – 0,07

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Педагогіка» є органічною складовою психолого-педагогічної підготовки майбутнього фахівця. Педагогічна підготовка студентів класичних університетів передбачає ґрунтовне вивчення ними фундаментальних питань освіти і виховання, а також засвоєння ними загальних закономірностей, принципів, методів і форм навчання і виховання людей усіх вікових груп.

Мета курсу:

- формування у студентів вищих навчальних закладів уявлень про процеси навчання і виховання, про систему суспільного виховання в Україні, розвиток у них психолого-педагогічного мислення.

Завдання курсу:

- **теоретичні** - вивчення теоретичних основ педагогіки;
- **практичні** - формування готовності до використання педагогічних умінь та навичок у своїй практичній діяльності.

Перелік знань та умінь студентів

Студенти повинні знати:

- сутність і закономірності розвитку, анатомо-фізіологічні, психологічні та вікові особливості школярів;
- теорію і методику виховання учнів у різних типах навчальних та навчально-виховних закладах;
- суть процесу навчання, його структуру, психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- методологію і методи науково-педагогічного дослідження;
- специфіку роботи класного керівника, вихователя школи-інтернату, дитячого будинку, громадських дитячих та юнацьких організацій.

Студенти повинні уміти:

- володіти методами і формами організації навчально-виховного процесу, педагогічної діагностики та прогнозування;
- регулювати і корегувати міжособистісні стосунки в учнівському колективі;
- забезпечити єдність виховних впливів школи, позашкільних установ, сім'ї та громадськості;
- організувати самовиховання, самоосвіту і саморозвиток особистості учнів;
- - застосовувати принципи наукової організації педагогічної праці;
- - аналізувати, узагальнювати і використовувати передовий педагогічний досвід, результати сучасних наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс інтегрує окремі спецкурси, такі як: «Історія педагогіки», «Психологія», «Педагогічна майстерність», «Сучасні педагогічні технології», «Теорія та методика організації виховної роботи в закладах освіти» тощо.

Результатом засвоєння студентами матеріалу навчальної дисципліни «Педагогіка» повинна виступати сформованість у них таких базових компетенцій:

- когнітивні компетенції, що передбачають використання теорій і понять, а також приховані знання, надбані з досвідом;
- функціональні компетенції (уміння і ноу-хау), а саме те, що людина повинна уміти робити в навчальному середовищі, у сфері подальшого навчання або в соціальній діяльності;
- особистісні компетенції, що передбачають наявність поведінкових умінь в конкретних ситуаціях;
- етичні компетенції, що передбачають наявність системи особистих і професійних цінностей;
- комунікативні
- соціогенні і професійні компетенції включають формування професійних, світоглядних і громадських якостей майбутнього фахівця, розвиток професійних здібностей як передумови подальшої самостійної професійної творчості, становлення інтелекту і стабілізація рис характеру, перетворення мотивації та всієї системи ціннісних орієнтацій, формування соціальних цінностей у зв'язку з професіоналізацією.

Зміст дисципліни

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Педагогіка як наука про виховання. Предмет педагогіки. Функції та категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Структура педагогіки як навчальної дисципліни. Місце педагогіки в системі антропологічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Педагогічна наука і практика.

Організація і проведення педагогічних досліджень. Типи педагогічних досліджень. Методи педагогічних досліджень.

Розвиток, соціалізація і виховання особистості. Поняття про особистість. Структура особистості. Психічний розвиток і дозрівання. Фактори розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Вплив середовища на розвиток особистості. Поняття про соціалізацію. Фактори соціалізації. Роль активності у розвитку особистості. Виховання як фактор розвитку особистості. Технократична і натуралістична концепції виховання. Взаємозв'язок між розвитком, соціалізацією і вихованням особистості. Теорії розвитку особистості. |

Педагогічний (навчально-виховний) процес. Виховання як педагогічний процес. Структура педагогічного (навчально-виховного) процесу. Цілі виховання: загальна мета, основні напрями, завдання, оперативні цілі. Зміст виховання. Операційно-діяльнісний компонент виховання: методи, засоби і форми. Контроль і оцінка результатів навчально - виховного процесу.

Учитель як організатор педагогічного процесу. Специфіка педагогічної діяльності та її вимоги до особистості вчителя. Функції педагогічної діяльності. Педагогічні здібності. Особистісні якості педагога. Стили педагогічного спілкування. Авторитет учителя.

Розділ II. ДИДАКТИКА

Поняття про дидактику. Поняття про дидактику, її предмет, завдання та етапи становлення. Дидактичні системи.

Процес навчання. Принципи навчання. Суть і структура процесу навчання. Зв'язок між навчанням і пізнавальним розвитком особистості. Мотивація учіння. Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні. Рівні та етапи засвоєння знань. Формування понять, умінь і навичок. Принципи навчання. Закономірності пізнавального розвитку особистості як наукова основа принципів навчання. Характеристика принципів навчання: принцип систематичності та послідовності; принцип наочності; принцип свідомості та активності учнів; принцип доступності; принцип міцності засвоєння знань, умінь і навичок; принцип науковості; принцип зв'язку навчання з життям, теорії з практикою; принцип урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Зміст освіти. Поняття про зміст освіти. Компоненти змісту освіти. Навчальний план, програма, підручник, посібник. Принципи структурної організації змісту освіти: лінійний, концентричний і спіральний. Міжпредметні і внутрішньо-предметні зв'язки. Теорії відбору змісту освіти.

Методи і засоби навчання. Поняття про метод і прийом навчання. Зв'язок між методами і засобами навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Класифікація методів навчання за джерелом інформації. Класифікація методів навчання за характером пізнавальної діяльності учнів. Пояснювально-ілюстративне навчання, його особливості. Етапи пояснювально-ілюстративного

навчання, його переваги і недоліки. Поняття про проблемне завдання і проблемну ситуацію. Типи проблемних ситуацій. Правила та способи створення проблемних ситуацій. Етапи розв'язання проблемного завдання. Типологія і характеристика засобів навчання. Використання комп'ютерів у навчанні. Критерії оптимального вибору методів і засобів навчання. Технологічний підхід у навчанні. Специфічні особливості технології навчання. Програмоване навчання. Типи програм і принципи їх побудови. Технологія формулювання діагностичних цілей. Відтворюваний цикл навчання. Технології повного засвоєння навчального матеріалу. Сучасні інноваційні технології навчання.

Форми навчання. Поняття про організаційні форми навчання. Історичний розвиток загальних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання, її переваги і недоліки. Альтернативні системи навчання. Індивідуалізація навчання, шляхи її здійснення. Конкретні форми організації навчання, їх характеристика. Урок як основна форма організації навчання. Типології і структура уроків. Форми організації навчальної діяльності учні на уроці. Підготовка учителя до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні та позашкільні форми організації навчання.

Контроль процесу і результатів навчання. Контроль навчання, його функції. Види контролю. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Вимоги до, оцінювання успішності учнів. Форми і методи контролю навчання. Дидактичні тести їх види. Форми тестових завдань. Створення дидактичного тесту.

Розділ III. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Суть процесу виховання. Завдання і зміст виховання. Поняття про виховання як складову педагогічного процесу. Специфічні особливості виховання, його відмінності від навчання. Структура мотиваційно-ціннісної сфери особистості: потреби, інтереси, переконання, ціннісні орієнтації, установки, ідеали, риси характеру. Психологічні механізми розвитку мотиваційно-ціннісної сфери особистості. Концепції виховання. Етапи виховання. Показники і методи діагностування вихованості учнів.

Принципи виховання. Закономірності виховання. Принципи виховання: безумовне позитивне ставлення до особистості, опора на позитивне в дитині, поєднанні поваги з, вимогливістю до вихованця, поєднанні педагогічного керівництва з розвитком ініціативи і самодіяльності вихованців, прихованість виховних впливів, систематичність і наступність виховання, єдність і послідовність виховних впливів, емоційність виховання, врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців.

Методи і форми виховання. Прямий і опосередкований шляхи впливу вихователя на особистісний розвиток вихованців. Поняття про метод і прийом виховання. Класифікація методів виховання. Методи виховання через вплив на свідомість вихованця (переконування, дискусії, приклад) та ін.). Методи виховання через організацію поведінки вихованця (вимога, привчання, дорученім, рольова гра та ін.). Методи оцінюванні і корекції поведінки вихованців (заохочення, покарання). Вибір методів виховання. Поняття про форму виховання. Класифікація форм виховання. Методика підготовки і проведення виховного заходу. Сучасні педагогічні технології та їх використання у виховній справі.

Виховання особистості в колективі. Поняття про колектив. Основні характеристики виховного колективу. Умови ефективного впливу колективу на

особистість. Стадії розвитку дитячого колективу. Шляхи педагогічного керівництва формуванням колективу.

Організація самовиховання школярів. Самовиховання як фактор розвитку особистості. Зв'язок між вихованням і самовихованням. Організація самовиховання учнів. Етапи і правила педагогічного керівництва самовихованням школярів. Методи та прийоми самовиховання.

Особливості виховання дітей з відхиленнями у поведінці Поняття про важковиховуваність. Причини відхилень у поведінці вихованців. Типи важковиховуваних дітей. Поняття про корекцію поведінки. Етапи корекційної роботи вихователя.

Взаємодія школи, сім'ї та громадських організацій у вихованні молоді. Роль сім'ї у розвитку особистості. Педагогічні умови ефективного сімейного виховання. Стилi сімейного виховання. Типові помилки сімейного виховання. Форми співробітництва школи і сім'ї у вихованні дітей. Роль дитячих і юнацьких самодіяльних організацій у вихованні молоді.

Розділ IV. ШКОЛОЗНАВСТВО

Управління навчально-виховною роботою школи. Суб'єкти управління навчально-виховною роботою школи. Рада школи. Педагогічна рада, зміст і організація її роботи. Функції директора школи та його заступників. Планування роботи школи. Система внутрішкільного контролю, його форми та методи. Педагогічні працівники, їх права та обов'язки. Особливості діяльності класного керівника, соціального педагога, практичного психолога, педагога-організатора.

Методична робота в школі. Завдання, форми та методи методичної роботи в школі. Предметні методичні об'єднання. Шляхи самоосвіти вчителів. Атестація вчителів. Шкільна документація.

Система освіти в Україні. Принципи організації освіти в Україні. Правові основи освіти. Система освіти в Україні. Типи навчально-виховних закладів. Державні та місцеві органи управління освітою.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки. Дидактика												
1. Предмет педагогіки, її основні категорії.	6	2				4	6	2				4
2. Логіка науково-педагогічних досліджень.	4					4	4					4
3. Історія національної педагогічної думки України	6	2				4	4					4
4. Розвиток, формування і виховання особистості	6		2			4	6		2			4
5. Закономірності і принципи процесів навчання і виховання	6	2				4	4					4
6. Педагогічний процес	6		2			4	4					4
7. Дидактика як галузь педагогіки	6	2				4	7					7
8. Процес навчання, його закономірності та принципи	6		2			4	7					7
9. Вітчизняні та зарубіжні дидактичні системи і технології. Педагогічні інновації.	6		2			4	7					7
10. Зміст процесу навчання в сучасній школі. Державний освітній стандарт	6	2				4	7					7
11. Проблема методів навчання в сучасній дидактиці	8	2	2			4	7					7
12. Форми організації навчання.	6		2			4	6					6
13. Контроль –	6	2				4	6					6

складова навчально-виховного процесу.												
Разом за змістовим модулем 1	78	14	12			52	74	2	2			70
Змістовий модуль 2. Теорія виховання. Школотзнавство												
1. Процес виховання.	4	2				2	6	2				4
2. Зміст процесу виховання.	4	2				2	4					4
3. Організаційні форми виховної роботи.	4		2			2	6		2			4
4. Загальні методи виховання.	4		2			2	4					4
5. Виховна робота класного керівника	6	2	2			2	4					4
6. Колектив та особистість: співвідношення та проблеми.	4	2				2	4					4
7. Виховна робота з дітьми з особливими потребами.	4		2			2	4					4
8. Основи сімейного виховання. Взаємодія школи і сім'ї.	3	2				1	4					4
9. Авторські виховні системи	4		2			2	4					4
10. Система освіти України	2					2	3					3
11. Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом	3		2			1	3					3
Разом за змістовим модулем 2.	42	10	12			20	46	2	2			42
Усього годин	120	24	24			72	120	4	4			112

Критерії оцінювання знань та вмінь студентів

Оцінювання навчальних досягнень студентів відбувається після вивчення кожного змістовного модулю у відповідності до критеріїв, наведених нижче.

Бали	Критерії оцінки
F	Практично не знає психолого-педагогічної термінології. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності яких недостатньо для формування вмінь.
FX	Має уяву про педагогічну термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання чи виконати практичну роботу без грубих помилок на які не звертає уваги.
E	Самостійно відтворює головні положення викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психолого-педагогічні терміни. Потребує допомоги викладача для відтворення систематизованого навчального матеріалу. При реалізації знань в вирішенні практичних завдань потребує допомоги викладача на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки які при допомозі здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією що викладена в додатковій літературі.
D	Повністю відтворює інформацію що викладена в базовому підручнику. Має значні утруднення при необхідності користування додатковою та довідниковою літературою. Епізодичне знайомство з періодичними психолого-педагогічними виданнями. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях які закладені у навчальні завдання. При виправленні допущених помилок потребує деякої допомоги викладача. Затрудняється при необхідності використовувати знання отриманні при вивченні інших дисциплін.
C	На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про психологічні явища. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідниковій літературі. Знайомий з психолого-педагогічними періодичними виданнями поточного року.

- В** Вільно володіє матеріалом у відповідності з програмою дисципліни. Знання, вміння та навички може самостійно застосовувати у нестандартних ситуаціях навчального характеру. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з предмету. Самостійно опрацював рекомендовану, додаткову літературу з предмету. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку щодо вивченого матеріалу. Отримані знання використовує при аналізі психологічних явищ.
- А** На основі досконалого знання матеріалу предмету студент набути знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, орієнтується у періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної науково-дослідної роботи, який проявляється у наявності наукових публікацій, виступах на наукових конференціях.